

1. මූල්‍ය ප්‍රකාශන

1.1 ව්‍යවහාර කළ මතය

ලංකා රෙජිට් හවුසස් සමාගමේ (“සමාගම”) 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ විස්තීර්ණ ආදායම් ප්‍රකාශනය, හිමිකම් වෙනස්වීමේ ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනය සහ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට අදාළ සටහන්, සාරාංශගත වැදගත් ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවලින් සමන්විත 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(1) ව්‍යවස්ථාව සමඟ සංයෝජිතව කියවිය යුතු 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ විධිවිධාන ප්‍රකාරව මාගේ විධානය යටතේ විගණනය කරන ලදී. පාර්ලිමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතු යැයි මා අදහස් කරන මාගේ අදහස් දැක්වීම් හා නිරීක්ෂණයන් මෙම වාර්තාවේ දැක්වේ.

සමාගමේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළිබඳ මම මතයක් ප්‍රකාශ නොකරමි. මතය ව්‍යවහාර කළ සඳහා පදනම කොටසේ සාකච්ඡා කර ඇති කරුණුවල වැදගත්කම හේතුවෙන් මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් විගණන මතයක් සඳහා පදනමක් සැපයීමට ප්‍රමාණවත් හා උචිත විගණන සාක්ෂි ලබාගැනීමට මා හට නොහැකි විය.

1.2 මතය ව්‍යවහාර කළ සඳහා පදනම

මෙම වාර්තාවේ 1.5 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණු මත පදනම්ව මාගේ මතය ව්‍යවහාර කරනු ලැබේ. ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිතීන්ට (ශ්‍රී.ලං.වි.ප්‍ර.) අනුකූලව මා විගණනය සිදු කරන ලදී. මෙම විගණන ප්‍රමිති යටතේ වූ මාගේ වගකීම, මෙම වාර්තාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම යන කොටසේ තවදුරටත් විස්තර කර ඇත. මාගේ මතය ව්‍යවහාර කළ සඳහා පදනමක් සැපයීම උදෙසා මා විසින් ලබාගෙන ඇති විගණන සාක්ෂි ප්‍රමාණවත් සහ උචිත බව මාගේ විශ්වාසයයි.

1.3 මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් කළමනාකරණයේ සහ ඊට සම්බන්ධ පාලනය කරන පාර්ශවයන්ගේ වගකීම්

මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව පිළියෙල කිරීම හා සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීම සහ වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොරව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවනු පිණිස අවශ්‍ය වන අභ්‍යන්තර පාලනයන් තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීම වේ.

මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමේදී, සමාගම අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාමේ හැකියාව තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීමක් වන අතර, කළමනාකාරිත්වය සමාගම ඇවර කිරීමට අදහස් කරන්නේ නම් හෝ වෙනත් විකල්පයක් නොමැති විටදී මෙහෙයුම් නැවැත්වීමට කටයුතු කරන්නේ නම් හැර අඛණ්ඩ පැවැත්මේ පදනම මත ගිණුම් තැබීම හා සමාගමේ අඛණ්ඩ පැවැත්මට අදාළ කරුණු අනාවරණය කිරීමද කළමනාකරණයේ වගකීමකි.

සමාගමේ මූල්‍ය වාර්තාකරණ ක්‍රියාවලිය සම්බන්ධව පරීක්ෂා කිරීමේ වගකීම, සම්බන්ධ පාර්ශව විසින් දරනු ලබයි.

2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 16(1) උප වගන්තිය ප්‍රකාරව, සමාගමේ වාර්ෂික සහ කාලීන මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවන පරිදි ස්වකීය ආදායම්, වියදම්, වත්කම් හා බැරකම් පිළිබඳ නිසි පරිදි පොත්පත් හා වාර්තා පවත්වාගෙන යා යුතුය.

1.4 විගණන විෂය පථය (මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම)

සමස්තයක් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශන, වංචා සහ වැරදි නිසා ඇතිවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොර බවට සාධාරණ තහවුරුවක් ලබාදීම සහ මාගේ මතය ඇතුළත් විගණන වාර්තාව නිකුත් කිරීම මාගේ අරමුණ වේ. සාධාරණ සහතිකවීම උසස් මට්ටමේ සහතිකවීමක් වන නමුත්, ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනය සිදු කිරීමේදී එය සෑමවිටම ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් අනාවරණය කරගන්නා බවට වන තහවුරු කිරීමක් නොවනු ඇත. වංචා සහ වැරදි තනි හෝ සාමූහික ලෙස බලපෑම නිසා ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවිය හැකි අතර, එහි ප්‍රමාණාත්මක භාවය මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පදනම් කරගනිමින් පරිශීලකයන් විසින් ගනු ලබන ආර්ථික තීරණ කෙරෙහි වන බලපෑම මත රඳා පවතී.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනයේ කොටසක් ලෙස මා විසින් විගණනයේදී වෘත්තීය විනිශ්චය සහ වෘත්තීය සැකමුසුබවින් යුතුව ක්‍රියා කරන ලදී. මා විසින් තවදුරටත්,

- ප්‍රකාශ කරන ලද විගණන මතයට පදනමක් සපයා ගැනීමේදී වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇති විය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවීමේ අවදානම් හඳුනාගැනීම හා තක්සේරු කිරීම සඳහා අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කර ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. වරදවා දැක්වීම හේතුවෙන් සිදුවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් සිදුවන බලපෑමට වඩා වංචාවකින් සිදුවන්නා වූ බලපෑම ප්‍රබල වන්නේ ඒවා දුස්සන්ධානයෙන්, ව්‍යාජ ලේඛන සැකසීමෙන් , වේතනාන්විත මහභරීමෙන්, වරදවා දැක්වීමෙන් හෝ අභ්‍යන්තර පාලනයන් මඟ හැරීමෙන් වැනි හේතු නිසා වන බැවිනි.
- අභ්‍යන්තර පාලනයේ සඵලදායීත්වය පිළිබඳව මතයක් ප්‍රකාශ කිරීමේ අදහසින් නොවුවද ,අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කිරීම පිණිස අභ්‍යන්තර පාලනය පිළිබඳව අවබෝධයක් ලබාගන්නා ලදී
- භාවිතා කරන ලද ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවල උචිතභාවය , ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තුවල සාධාරණත්වය සහ කළමනාකරණය විසින් කරන ලද සම්බන්ධිත හෙළිදරව් කිරීම් අගයන ලදී.
- සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් හේතුවෙන් සමාගමේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ ප්‍රමාණාත්මක අවිනිශ්චිතතාවයක් තිබේද යන්න සම්බන්ධයෙන් ලබාගත් විගණන සාක්ෂි මත පදනම්ව ගිණුම්කරණය සඳහා ආයතනයේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ පදනම යොදා ගැනීමේ අදාලත්වය තීරණය කරන ලදී. ප්‍රමාණවත් අවිනිශ්චිතතාවයක් ඇති බවට මා නිගමනය කරන්නේ නම් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඒ සම්බන්ධයෙන් වූ හෙළිදරව්කිරීම් වලට මාගේ විගණන වාර්තාවේ අවධානය යොමු කළ යුතු අතර, එම හෙළිදරව්කිරීම් ප්‍රමාණවත් නොවන්නේ නම් මාගේ මතය විකරණය කළ යුතුය. කෙසේ වුවද, අනාගත සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් මත අඛණ්ඩ පැවැත්ම අවසන් වීමට හැකිය.
- මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ව්‍යුහය හා අන්තර්ගතය සඳහා පාදක වූ ගනුදෙනු හා සිද්ධීන් උචිත හා සාධාරණව ඇතුළත් වී ඇති බව සහ හෙළිදරව් කිරීම් ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සමස්ථ ඉදිරිපත් කිරීම අගයන ලදී.

හැකි තාක් දුරට හා අවශ්‍ය ඕනෑම විටෙක පහත සඳහන් දෑ පරීක්ෂා කිරීම සඳහා විගණන විෂය පථයද පුළුල් කර ඇත.

- තොරතුරු ඉදිරිපත් කිරීම සම්බන්ධයෙන් බලන කළ සමාගමේ කාර්යයන් අඛණ්ඩව ඇගයීමට හැකිවන පරිදි එහි සංවිධානය, පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි විධිමත්ව හා ප්‍රමාණාත්මකව සැලසුම් කර තිබේද යන බව සහ එකී පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි ඵලදායී ලෙස පවත්වාගෙන යනු ලැබේ ද යන බව;

- යම් අදාළ ලිඛිත නීතියකට හෝ සමාගමේ පාලක මණ්ඩලය විසින් නිකුත් කරන ලද වෙනත් පොදු හෝ විශේෂ විධානයකට අනුකූලව, සමාගම ක්‍රියා කර ඇති බව,
- සිය බලතල, කර්තව්‍ය සහ කාර්යයන්ට අනුකූලව කටයුතු කර ඇති බව,
- සම්පත් සකසුරුවම් ලෙස, කාර්යක්ෂම ලෙස සහ ඵලදායී ලෙස කාලසීමාවන් තුළ සහ අදාළ නීතිරීතිවලට අනුකූලව ප්‍රසම්පාදනය කර භාවිතා කර ඇති බව,

1.5 මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීම සම්බන්ධයෙන් වූ විගණන නිරීක්ෂණ

1.5.1 මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීම පිළිබඳ අභ්‍යන්තර පාලනය

ගනුදෙනු කළමනාකාරීත්වයේ පොදු සහ නිශ්චිත අධිකාරීබලය සහිතව ක්‍රියාත්මක කිරීම, අදාළ වන වාර්තාකරණ ප්‍රමිතිවලට අනුකූලව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට අවශ්‍ය වන පරිදි ගනුදෙනු සටහන් කිරීම සහ වත්කම් සඳහා ගිණුම් කටයුතුභාවය පවත්වාගෙන යාම, කළමනාකාරීත්වයේ පොදු සහ නිශ්චිත අධිකාරී බලය සහිතව පමණක් වත්කම්වලට ප්‍රවේශ වීම, සටහන් කරන ලද වත්කම් සඳහා වූ ගිණුම්කටයුතුභාවය පවත්වා වත්කම් සමඟ සාධාරණ කාල වකවානුවලදී සැසඳීම සහ වෙනස්කම් ඇතොත් ඒවා සම්බන්ධයෙන් නිසි පියවර ගැනීම ආදිය සඳහා සාධාරණ තහවුරුවක් ලබාගැනීමට ප්‍රමාණවත් “මනාලෙස සැලසුම් කරන ලද” අභ්‍යන්තර ගිණුම්කරණ පාලන පද්ධතියක් ආයතනය විසින් පවත්වාගෙන යාම අවශ්‍ය වේ.

1.5.2 ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතිවලට අනුකූල නොවීම

අදාළ ප්‍රමිතියට යොමුව සහිතව අනුකූල නොවීම	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>(අ) ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත අංක 01 හි 6 ඡේදය අනුව භාණ්ඩ හා සේවා සැපයීමේදී භාවිතා කරන, බදු පදනමට ලබාදීම සඳහා තබාගෙන ඇති සහ පරිපාලන කටයුතු සඳහා භාවිතා කරන භෞතික පැවැත්මක් ඇති දෑ දේපළ පිරිසිදු හා උපකරණ ලෙසත් ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත අංක 40 හි 5 ඡේදය අනුව බදු කුලී ඉපයීම සඳහා හෝ ප්‍රාග්ධන අගයේ ඉහලයාම් සඳහා පවත්වාගෙන යන ඉඩම් හා ගොඩනැගිලි ආයෝජන දේපළ වශයෙනුත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල වාර්තාකළ යුතු නමුත් නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය හරහා තානායම් 31ක මෙහෙයුම් කටයුතු පවත්වාගෙන යාමේ වගකීම 2010 වර්ෂයේදී මෙම සමාගම වෙත ලබාදී තිබුණි. එයින් 2020 දෙසැම්බර් 31 දින වන විට තානායම් 23 ක කළමනාකරණය පෞද්ගලික අංශය වෙත පවරා තිබූ අතර තානායම් 07 ක් අක්‍රියව පැවැතුණි. එක් තානායමක මෙහෙයුම් කටයුතු සමාගම විසින්ම සිදුකරමින් පවතින නමුත් සමාගම විසින් එම දේපළ භාවිතා කිරීමේ පදනම හඳුනාගෙන මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළ දේපළ පිරිසිදු ලෙස හා ආයෝජන දේපළ ලෙස හඳුනාගෙන නොතිබුණි.</p>	<p>මෙහිදී තානායම් වල මෙහෙයුම් කටයුතු සමාගම විසින් සිදු කළත් එහි දේපල වල අයිති (ඉඩම් හා ගොඩනැගිලි) සමාගම සතු නොවේ. එම වත්කම් නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය සතු දේපල වන අතර එහි පරිපාලන කටයුතු පමණක් සමාගම විසින් සිදු කරයි.</p>	<p>වත්කම් භාවිතා කිරීමේ පදනම හඳුනාගෙන අදාළ ප්‍රමිතවල ප්‍රතිපාදන පරිදි වත්කම් ගිණුම්ගත කළ යුතු බව</p>

(ආ) ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත අංක 01 හි 32 ඡේදය ප්‍රකාරව වත්කම් හා වගකීම් සම්බන්ධයෙන්, ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතියකින් අවසර දී ඇත්නම් මිස හිලවී නොකළ යුතු වුවද, සමාලෝචිත වර්ෂයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව එකතුව රු.මිලියන 19.74 ක ණයගැති හර ශේෂ එකතුව රු.මිලියන 5.25 ක ණයගැති බැර ශේෂ සඳහා හිලවීකිරීම නිසා සමාලෝචිත වර්ෂයේ අවසාන දිනට මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනයේ ජංගම වත්කම් හා ජංගම වගකීම් එම ප්‍රමාණයෙන් අඩුවෙන් දක්වා තිබුණි.

මෙම රු 5,321,885 ක ණයගැති ශේෂයක් අඩුවෙන් දක්වා ඇති බව ප්‍රකාශ කර ඇත. එම මුදල පිලිබඳව පිළිතුරු ලබා දීම සඳහා අවශ්‍ය තොරතුරු සොයා ගැනීමට අපහසුතාවයක් පවතී. එම හේතුවෙන් ඒ පිලිබඳව සොයා බලා අවශ්‍ය කටයුතු කිරීමට නියමිතය

සමාගමේ වත්කම් හා බැරකම්වල සත්‍ය තත්වය නිරූපනය වන ලෙස ප්‍රමිතය පරිදි හර ශේෂ හා බැර ශේෂ වෙන් වෙන්ව මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඉදිරිපත් කල යුතු වේ.

(ඇ) ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත අංක 37 හි 86 ඡේදය අනුව අසම්භාව්‍ය බැරකම් මගින් සමාගමේ මූල්‍ය තත්ත්වයට හෝ කාර්යසාධනයට සිදුවිය හැකි බලපෑම මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළ හෙළිදරව් කළ යුතු වුවත් 2009 නොවැම්බර් සිට 2017 නොවැම්බර් දක්වා වැලිගම තානායම කළමනාකරණ පදනමට ලබාගත් පුද්ගලයාට විරුද්ධව සමාගම ආරම්භකර ඇති නෛතික කටයුතු සහ මීගමුව පැරණි තානායම 2009 නොවැම්බර් සිට 2017 නොවැම්බර් දක්වා බදු පදනමින් ලබාගත් පුද්ගලයා විසින් සමාගමට එරෙහිව ආරම්භකර ඇති නෛතික කටයුතු වලින් වන මූල්‍ය බලපෑම් ද මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල අනාවරණය කර නොතිබුණි.

එම කරුණු පිළිබඳව අවධානය යොමුකොට එම කරුණු මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල නිවැරදි කිරීමට ඉදිරියේදී කටයුතු කරනු ඇත.

ප්‍රමිතය පරිදි මූල්‍ය වර්ෂය අවසාන දිනට පවතින සියලු අසම්භාව්‍ය බැරකම් හා වත්කම් පිළිබඳ තත්වයන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල හෙළිදරව් කල යුතු වේ. අදාල අනාවරණයන් සිදුකළ වේ.

1.5.3 ගිණුම්කරණ අඩුපාඩු

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>(අ) 2019 වර්ෂයේ විගණකාධිපති වාර්තාවේ සඳහන් කර තිබූ පරිදි සමාගම විසින් සෘජුව පාලනය කරන මහියංගනය තානායමේ ප්‍රතිසංස්කරණ කටයුතු වෙනුවෙන් වැයකරන ලද රු.මිලියන 3.19 ක් වූ ප්‍රාග්ධන වියදම් එකී වර්ෂයේ ලාභයට එරෙහිව කපා හැර තිබූ අතර සමාලෝචිත වර්ෂය තුළදීද එය නිවැරදිකර නොතිබුණි. තවද එම තානායමේ ප්‍රතිසංස්කරණ කටයුතු වෙනුවෙන් 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට එකතුව රු.මිලියන 10.42 ක් වැය කර තිබූ නමුත් එම ප්‍රතිසංස්කරණ කටයුතු නිමවීමෙන් අනතුරුව වත්කමක් ලෙස හඳුනා නොගෙන දේපළ පිරිසක යටතේම ප්‍රාග්ධන වියදම් ලෙස දක්වා තිබුණි. එසේම අලුත්වැඩියා වියදම් වෙනුවෙන් 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වූ වර්ෂය සඳහා රු. මිලියන 0.21 ක් ක්ෂය කර තිබුණි.</p>	<p>එම වටිනාකම් මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශයේ නිවැරදිව දැක්වීමට ඉදිරියේ දී කටයුතු කරනු ලැබේ.</p>	<p>ප්‍රාග්ධන ස්වරූපයේ වියදම් හඳුනාගැනීමේ ක්‍රමවේදය මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල හෙළිදරව් කල යුතු වේ.</p>

(ආ) සමාලෝචිත වර්ෂය සඳහා වූ ගිවිසුම්ගත කළමනාකරණ ගාස්තු ආදායම රු.මිලියන 45.46 ක් විය යුතු වුවත් එම ආදායම රු.මිලියන 17.09 ක් ලෙස මූල්‍ය කාර්යසාධන ප්‍රකාශයේ දක්වා තිබුණි. කළමනාකරණ ආදායමෙන් සියයට 65 ක්වූ තානායම් ඉඩම් පරිහරනය කිරීම වෙනුවෙන් පළාත්පාලන ආයතන වලට ගෙවිය යුතු ගාස්තු කළමනාකරණ ගාස්තු ආදායමින් අඩුකර දැක්වීම ඒ සඳහා හේතුවී තිබූ බව නිරීක්ෂණය විය. මේ හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශවල ඇතුළත් කර තිබූ ආදායම් සහ වියදම් දළ වශයෙන් රු. මිලියන 28.80 කින් අඩුවෙන් දක්වා තිබුණු බව නිරීක්ෂණය විය.

එම වටිනාකම් මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශයේ නිවැරදිව දැක්වීමට ඉදිරියේ දී කටයුතු කරනු ලැබේ. කළමනාකරණ ගාස්තු ආදායම හා පළාත් පාලන ආයතනවල බදුකුලී වියදම වෙන් වෙන්ම නිවැරදිව හඳුනාගෙන මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඉදිරිපත් කළ යුතු වේ.

(ඇ) සමාලෝචිත වර්ෂය අවසාන දිනට සමාගමේ මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනය අනුව දේපල, පිරියත හා උපකරවල ධාරන අගය රු.මිලියන 13.34 ක් විය. කෙසේ නමුත් විගණනය වෙත ඉදිරිපත් කළ ස්ථාවර වත්කම් ලේඛනයෙහි ඇතුළත් කර තිබුණේ 2012 වර්ෂයෙන් පසු සමාගම විසින් මිලදී ගෙනතිබූ ස්ථාවර වත්කම් පමණක් බව නිරීක්ෂණය විය.. ඒ අනුව 2012 ට පෙර තානායම් වල පැවති ස්ථාවර වත්කම් හඳුනාගෙන ගිණුම්වලට ඇතුළත් කිරීමට පියවර ගෙන නොතිබුණි.

2012 වර්ෂයෙන් පසුව සමාගමේ වත්කම් පිළිබඳව වටිනාකම් සහිත නිවැරදි වාර්ථාවක් සොයා ගැනීමට නොහැකි වීම මත ඒ සඳහා නිවැරදි පිළිතුරක් ලබාදීමට අපහසුය. තානායම් පවරා ගන්නා අවස්ථාවේ පැවති භාණ්ඩ ලේඛණගත කර තිබිය යුතු බව හා විධිමත්ව පවරාගෙන තිබිය යුතු වේ.

1.5.4 නොසැසඳූ පාලන ගිණුම් හෝ වාර්තා

විෂයය	මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව වටිනාකම රු.මිලියන	අනුරූප වාර්තා අනුව වටිනාකම රු.මිලියන	වෙනස රු.මිලියන	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය සමඟ වූ ජංගම ගිණුම	64.42	76.99	12.5	නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය හා සමාගම අතර සාකච්ඡා කර නිවැරදි කිරීමට නියමිතය.	අදාළ සැසඳීම් කඩිනමින් හා ඉදිරියේ දී නිශ්චිත කාලයකට වරක් සිදුකළ යුතුය.
ජංගම ගිණුම	9.48	7.88	1.60	එම වටිනාකම් මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශයේ නිවැරදිව දැක්වීමට ඉදිරියේ දී කටයුතු කරනු ලැබේ.	අදාළ වෙනස්කම් සඳහා හේතු හඳුනාගෙන නිවැරදි කළ යුතු වේ.
පළාත් පාලන ආයතන වෙත ගෙවිය යුතු ශේෂය	39.26	38.70	0.56		
සමාගම විසින් පාලනය වන තානායම්වලින් අයවිය යුතු ශේෂය	18.40	19.75	1.35		
ආපසු ගෙවන ටෙන්ඩර් තැන්පතු	0.12	2.59	2.46		

1.5.5 විගණනය සඳහා ලිඛිත සාක්ෂි නොවීම

විෂය	මුදල රු.මිලියන	නොසැපයූ විගණන සාක්ෂි	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) ජර්නල් මගින් ගැලපීම්	53.45	අදාළ ජර්නල් සටහන් වලට අදාළ ආනුශංගික සාක්ෂි සහ විස්තර	2023 වර්ෂයේ මුල සිට මෙම පෙන්වාදෙන ලද නිවැරදි කිරීම් ක්‍රියාත්මක කරනු ලැබේ.	ජර්නල් සටහන් යෙදීමේදී ආනුශංගික සාක්ෂි ගොනුකළ යුතු වේ.
(ආ) පළාත් පාලන ආයතන වලට ගෙවිය යුතු මුදල් ශේෂය, අඩමාණ ණය වෙන්කිරීම, වැලිගම, හම්බන්තොට සහ මහියංගනය යන තානායම්වලින් ලැබිය යුතු ශේෂ, තානායම් වලින් ලැබිය යුතු ශේෂ සහ වාර්ෂික ක්ෂය යනාදී ශේෂ	50.46	පිළිවෙලින් විස්තරාත්මක උපලේඛණ, වයස් විශ්ලේෂණයන්, අඩමාණ ණය ගණනය කිරීමේ ලේඛණ, ශේෂ සනාථන ලිපි, ක්ෂය ගණනය කිරීමේ උපලේඛණ	අදාළ මූල්‍ය ගැලපීම් සිදුකරනු ඇත.	මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළ ඇතුළත් ශේෂ වල නිවැරදිභාවය හා සම්පූර්ණත්වය ආදිය තහවුරු කරගැනීම සඳහා අදාළ ලේඛන හා සාක්ෂි විගණනයට ඉදිරිපත් කළ යුතු වේ.

1.6 ලැබිය යුතු සහ ගෙවිය යුතු ගිණුම්

1.6.1 ගෙවිය යුතු මුදල්

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
වෙනත් ණයහිමියන් තුළ ඇතුළත්ව තිබූ රු. මිලියන 1.79 ක් වටිනාකමැති ගෙවිය යුතු සේවා ගාස්තුව 2016 සිට පැවත එන ශේෂයක් බව නිරීක්ෂණය වූ අතර එම සේවා ගාස්තුව ගෙවීමට සමාගම විසින් වර්ෂය තුළදී ද කටයුතු කර නොතිබුණි.	අදහස් දක්වා නැත.	අදාළ සේවා ගාස්තු නියමිත පාර්ශ්වයන්ට නිරවුල් කළ යුතුය.

1.7 බදු රෙගුලාසි වලට අනුකූල නොවීම

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
2017 අංක 24 දරන ආදායම් බදු පනතේ 83 වගන්තිය ප්‍රකාරව අඩුකරන ලද උපයන වට බදුගෙවීම ඊළඟ මස 15 දිනට පෙර දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුව වෙත ප්‍රේෂණය කළ යුතු වුවත් 2019 වර්ෂයට අදාළ රු.550,236 ක් වූ උපයන වට ගෙවීමේ බදු 2020 දෙසැම්බර් 31 වන විටත් එලෙස ප්‍රේෂණය කර නොතිබුණි.	මේ සම්බන්ධයෙන් ඉදිරියේ දී කටයුතු කරනු ලැබේ.	ව්‍යවසායින වගකීම් නියමිත පරිදි ගෙවීම සමාගමේ වගකීමක් වේ.

2. මූල්‍ය සමාලෝචනය

2.1 මූල්‍ය ප්‍රතිඵල

සමාලෝචිත වර්ෂයේ මෙහෙයුම් ප්‍රතිඵලය රු.මිලියන 3.77 ක ලාභයක් වූ අතර ඊට අනුරූප ඉකුත් වර්ෂයේ ලාභය රු.මිලියන 8.61 ක් විය. ඒ අනුව මූල්‍ය ප්‍රතිඵලයෙහි රු.මිලියන 4.85 ක පිරිහීමක් නිරීක්ෂණය විය. මෙම පිරිහීමට ආදායම රු.මිලියන 6.72 කින් හෙවත් සියයට 50 කින් පමණ අඩුවීම ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වී තිබුණි.

2.2 ප්‍රධාන ආදායම් හා වියදම් විෂයයන්වල ප්‍රවණතා විශ්ලේෂණය

විෂයය	සමාලෝචිත වර්ෂය(2020) රු.මිලියන	ඉකුත් වර්ෂය (2019) රු. මිලියන	වෙනස රු.මිලියන	වෙනසෙහි ප්‍රතිශතය
තානායම් අදායම්	2.68	5.38	(2.7)	(50%)
පොළී අදායම්	4.84	6.03	(1.19)	(19.73%)
වැටුප් හා වේතන	6.98	4.56	2.42	53%

2.3 අනුපාත විශ්ලේෂණය

අනුපාතය	සමාලෝචිත වර්ෂය 2020	ඉකුත් වර්ෂය 2019	වෙනසෙහි ප්‍රතිශතය
දළ ලාභ අනුපාතය	90.70%	88.74%	1.96
ශුද්ධ ලාභ අනුපාතය	24.17%	36.60%	(12.43)
ජංගම අනුපාතය	0.72	0.66	0.06
ක්ෂණික අනුපාතය	0.72	0.66	0.06

ආයතනයක ද්‍රවශීලතාවය යහපත් මට්ටමක පැවතීම සඳහා ජංගම අනුපාතය අවම වශයෙන් ජංගම වගකීම් 01 ක් සඳහා ජංගම වත්කම් 02ක් වත් පැවතිය යුතු වුවත් ඉකුත් හා සමාලෝචිත වර්ෂයන් සඳහා එය ජංගම වගකීම් 1 කට ජංගම වත්කම් 0.66 ක තරම් ඉතා පහල මට්ටමක පැවතුණි. පළාත් පාලන ආයතන වලට ගෙවිය යුතු ශේෂ වටිනාකම ඉතා ඉහල අගයක්වීම මේ සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන් බලපා තිබූ බව නිරීක්ෂණය විය.

ක්ෂණික අනුපාතය ද අවම වශයෙන් ජංගම වගකීම් 01 ක් සඳහා ජංගම වත්කම් 01 ක් වත් පැවතිය යුතු වුවත් ඉකුත් හා සමාලෝචිත වර්ෂයන් සඳහා එය ද ඊට වඩා පහල අගයක් වී තිබුණි. මෙය ද ආයතනයේ කෙටිකාලීන ද්‍රවශීලතාවය(නුඩුන්වත් භාවය)කෙරෙහි ඉතා අහිතකර ලෙස බලපා තිබෙන බවද නිරීක්ෂණය විය.

3. මෙහෙයුම් සමාලෝචනය
3.1 කළමනාකරණ අකාරයක්ෂමතා

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>(අ) 1980 සැප්තැම්බර් 09 දිනැති අංක 105/3 හා 1981 දෙසැම්බර් 11 දිනැති අංක 170/8 යන ගැසට් පත්‍ර මඟින් එවකට පළාත් පාලන ආයතන සතුව පැවති තානායම් 38 ක පාලනය නාගරික සංවර්ධන අධිකාරියට පවරා තිබුණු අතර 2006 ජූලි මස 17 වන දින අමාත්‍ය මණ්ඩල තීරණයට අනුව එම තානායම් වල පරිපාලනය ලංකා රෙජිට් හවුසස් සමාගම වෙත පවරා තිබුණි. එසේම අමාත්‍ය මණ්ඩල තීරණය මඟින් වත්කම්වල වටිනාකම සමඟ කීර්තිනාම වටිනාකම ආරම්භක ශේෂ පත්‍රය තුළට ඇතුළත් කිරීමටත් බදු පදනමට ලබාගත් වත්කම් ද එයට ඇතුළත් කිරීමටත්, පුද්ගලික අංශයෙන් කළමනාකරණ ඒජන්තවරයෙකු පත්කිරීමට සහ සියළුම වත්කම් හා කීර්තිනාමය නැවත අගයකිරීමටත් තීරණය කර තිබුණද සමාගම විසින් එම තීරණය මේ දක්වා ක්‍රියාත්මක කර නොතිබුණි.</p>	<p>අදහස් දක්වා නැත.</p>	<p>2006 ජූලි මස 17 වන දිනැති අමාත්‍ය මණ්ඩල තීරණය පරිදි අදාළ වත්කම් තක්සේරු කර මූල්‍ය ප්‍රකාශන වලට ඇතුළත් කිරීමට කටයුතු කළ යුතු බව</p>
<p>(ආ) ගිවිසුම් කාලය අවසන් වීමට පෙර බේරුවල, මාතලේ හා කතරගම තානායම් 03 හි කළමනාකරුවන් විසින් එළඹ තිබූ ගිවිසුම් කඩකර ඇති බව විගණනයට නිරීක්ෂණය වූ නමුත් ගිවිසුම් කඩකිරීම හේතුවෙන් සමාගම විසින් තානායම් කළමනාකරුවන්ට එරෙහිව ගන්නා ලද ක්‍රියාමාර්ග කවරේද යන්න විගණනයට හෙළිදරව් නොවුණි.</p>	<p>අදහස් දක්වා නැත.</p>	<p>ගිවිසුම් කඩකිරීම් වලට එරෙහිව ගනු ලබන ක්‍රියාමාර්ග කඩිනම්කළ යුතුය.</p>
<p>(ඇ) එකිනෙක තානායම් සමඟ එළඹී ගිවිසුම් ප්‍රකාරව එකී තානායම, තම විගණනය කරන ලද වාර්ෂික මූල්‍ය ප්‍රකාශන ඊළඟ වර්ෂයේ ඔක්තෝබර් මස 31 දින හෝ ඊට පෙර සමාගම වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතුය. කෙසේ නමුත් මෙම වාර්ථාවේ දිනය වනවිටත් පෞද්ගලික අංශය විසින් කළමනාකරණය කරනු ලබන කිසිදු තානායමක් එම එළඹී ගිවිසුම් ප්‍රකාරව විගණනය කරන ලද වාර්ෂික මූල්‍ය ප්‍රකාශන ඉදිරිපත් කර නොතිබුණි. නමුත් ගිවිසුමේ කොන්දේසියක් කඩකිරීම සම්බන්ධයෙන් සමාගම විසින් අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගෙන නොතිබුණි.</p>	<p>අදහස් දක්වා නැත.</p>	<p>ගිවිසුම් කඩකිරීම් වලට එරෙහිව ගනු ලබන ක්‍රියාමාර්ග කඩිනම්කළ යුතුය.</p>

3.3 මතභේදයට තුඩුදෙන ගනුදෙනු

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
පලාත් පාලන ආයතන සතුව පැවති හා වර්තමානයේ ලංකා රෙජිට් හවුසස් සමාගම මගින් පරිපාලනය කරනු ලබන තානායම් වලින් ලැබෙන මාසික කළමනාකරණ ගාස්තු ආදායමින් පලාත් පාලන ආයතන වෙත සියයට 65 ක ප්‍රමාණයක් අදාල පලාත් පාලන ආයතන වෙත ගෙවීමට ගත් තීරණය පිළිබඳ ලිඛිත සාක්ෂි විගණනයට ඉදිරිපත් නොවීය.	අදහස් දක්වා නැත.	යථෝක්ත ගෙවීමට අදාල තීරණය සහ ඒ පිළිබඳ ලිඛිත සාක්ෂි විගණනයට ඉදිරිපත් කළ යුතුය.

4. ගිණුම්කටයුතුභාවය සහ යහපාලනය

4.1 මූල්‍ය ප්‍රකාශන ඉදිරිපත් කිරීම

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
සමාගමේ වර්ෂික මූල්‍ය ප්‍රකාශන ඊළඟ වර්ෂයේ පෙබරවාරි 28 දිනට විගණනය සඳහා ඉදිරිපත් කළ යුතු වුවත් සමාලෝචිත වර්ෂයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය වෙත ඉදිරිපත්කර තිබුණේ 2022 නොවැම්බර් 02 දිනයි	අදහස් දක්වා නැත.	මූල්‍ය ප්‍රකාශන නියමිත දිනට විගණනයට ඉදිරිපත් කළ යුතුය.

4.2 සංයුක්ත සැලැස්ම

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
සමාලෝචිත වර්ෂය ආවරණ සඳහා සමාගම වෙනුවෙන් සංයුක්ත සැලැස්මක් සකස්කර නොතිබුණි.	අදහස් දක්වා නැත.	සංයුක්ත සැලැස්මක් සකස්කර අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයේ අනුමැතිය ලබාගත යුතුය.

4.3 වාර්ෂික ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
සමාලෝචිත වර්ෂය සඳහා වාර්ෂික ක්‍රියාකාරී සැලැස්මක් සකස්කර නොතිබුණි.	අදහස් දක්වා නැත.	නව වර්ෂයක් ආරම්භයට පෙර එම වර්ෂය සඳහා වාර්ෂික ක්‍රියාකාරී සැලැස්මක් සකස්කර අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයේ අනුමැතිය ලබාගත යුතුය.

4.4 අයවැය පාලනය

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
සමාලෝචිත වර්ෂය සඳහා වාර්ෂික අයවැයක් සකස්කර නොතිබුණි.	අදහස් දක්වා නැත	ආයතනයේ පාලන කාරකයක් වශයෙන් සෑම මූල්‍ය වර්ෂයක් සඳහාම ආරම්භයට පෙර එම වර්ෂය සඳහා වාර්ෂික අයවැයක් සකස්කර අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයේ අනුමැතිය ලබාගත යුතුය.